

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä niin kuulijoiden kuin saarnaajien avuksi. Nyt selitettävänä ovat sunnuntaiden 10.2.2013.–24.3.2013 tekstit. Aloitamme laskiaissunnuntaista ja päätämme palmusunnuntaihin.

Jumalan rakkauden uhritie

LUUK. 18:31–43

LASKIAISSUNNUNTAI 10.2.

Luukas kertoo tässä muiden synoptikkojen tavoin Jeesuksen ilmoittavan kolmannen kerran kuolemastaan. Muut synoptikot kertovat myös Jerikon läheisyydessä näkönsä saaneesta sokeasta Bartimaioksesta (Mark. 10:46–52) tai kahdesta sokeasta (Matt.20:29–34).

Kun väki nuhteli sokeaa kerjäläistä, tilanne ei liene ilmassa kaikuvinä ”Daa-vidin poika” -huutoineen ollut heidän mielestään kunniaakasta. Ongelmana saattoi olla vielä Messiaan arvonimen käyttö. Kunnian kuninkaan nimeä ei noin vain heittele jokainen kerjäläinen. Sokea aiheutti häiriötä, ehkäpä jopa keskeytti Jeesuksen puhetta.

Jeesus oli ilmoittanut tulevansa pilkuttuksi, häväistyksi, syljetyksi, ruoskituksi ja tapetuksi. Voiko selvemmin sanoa, ettei edessä oleva tie näytä arvon mukaiselta? Tällainen puhe oli vaikeaa ja perin epämiehekästä. Kerran Pietarin mainitaan jopa nuhdelleen Jeesusta. Tällaiseen alistuminen ei ollut kunniaakasta. Noin puhui häviöjä. On arvotonta antaa itsensä tulla pahan lyömäksi, ehdoin tahdoin luovuttaa peli ja jättäytyä heikkouteen pahan edessä. Vaikkei kärsimys itsessään olisi kunniatonta, vääryydelle periksi antaminen on. Se ei yksinkertaisesti ole oikein.

Mihin kuulijoilla jäi Jeesuksen puhe ylönousemuksesta? Mihin jäi hänen mainintansa elämänsä pelastamisesta ja kadottamisesta? Mihin jäi hänen todistuksensa Pyhistä Kirjoituksista? Olivatko opetuslapset tässä tilanteessa sokeampia kuin Jerikon kerjäläinen?

Emme tiedä, siteerasiko Jeesus esimerkiksi profeetta Jesajaa kärsivästä Herran palvelijasta luvusta 53, mutta nostan esiin yhden asian tuosta tutusta kohdasta: ”Koskaan hän ei ollut harjoittanut vää-

ryyttä, eikä petos ollut noussut hänen huulilleen. Herra näki hyväksi (halasi, tahtoi mielisuosioilla), että hänet ruhjottiin, että hänet lävistettiin.” (J. 9–10.)

Ollessani Israelissa lähetystyössä kerran eräs juutalainen ystäväni kertoi: Koko Israelin kansalle annettu laki teroittaa oikeudenmukaista kohtelua lähimmäisiä kohtaan. Sen tarkoitus on suojella kaikkia vääryydeltä. Se vaatimalla vaatii, että on kaikessa annettava oikeudenmukainen tuomio. Tässä kohdassa näyttää kuitenkin siltä, että Jumala toimiikin vastoin kaikkea johdonmukaisuuttaan: Hän oikein halusi rangaista ja runnella omaa viatonta palvelijaansa. Eikö tämä ole vastoin hänen omaa opetustaan?

Ystäväni ymmärsi, että kaikki käy selväksi vain sillä, että tekstin ymmärretään kertovan erityisestä tapahtumasta, jolla on erityistarkoitus. ”Kuka uskoo sanomamme? – Vanhurskas palvelijani tekee vanhurskaiksi monet, heidän pahat tekonsa hän kantaa.” (Jes. 53:1,11.)

Yksi asia on kuitenkin selvä: Ihmiset haavevat kunniaa toisiltaan, mutta Jumalan kunnia ja arvo eivät ole riippuvaisia kenenkään toisen ihailusta tai käyttäytymisestä. Ne ovat absoluuttisia. Islamissa ihmisen tehtävä on puolustaa, jopa palauttaa Allahin kunnia, kun se tulee loukatuksi. Tässä kunnianpalauttamistyössä voidaan kurinpalautuksena käyttää laskelmoitua väkivaltaa kunnianloukkaajaa kohtaan.

Esimerkiksi Matt. 26:51–56 osoittaa, että Raamatun Jumala, joka on suvereeni, ei tarvitse ihmisestä itselleen puolustajaa. Hän, joka hallitsee kaikkea, tietää, missä mennään, mitä tapahtuu ja mitä seuraamuksia kaikesta on. ”Se, joka esittää omia ajatuksiaan, tahtoo kunniaa itselleen. Mutta se, joka tahtoo kunniaa lähettäjälleen, puhuu totta, hänessä ei ole vääryyttä.” (Joh. 7:18.)”Jos minä itse kirkastan kunniaani, se kunnia ei ole minkään arvoinen. Mutta minun kunniani kirkastaa

Isä, hän, jota te sanotte omaksi Jumalaksenne.” (Joh. 8:54.)

Tuo kunnia ei tullut väärintekijöitä rankaisemalla vaan ottamalla itse väärintekijöiden rangaistus kärsittäväkseen (esimerkiksi Hepr. 2:9). Jeesus joutui jopa kirotuksi tullessaan naulatuksi ristinpuuhun (Gal. 3:13). Sen, mitä Jumala teki suosituksaan heikkouteen, hän teki vapautukseksemme. Se ei loppujen lopuksi ollut antautumista pahan valtaan vaan päinvastoin voitto pahasta ja kuolemasta. Hän avasi oven tielle, jolla kenenkään ei tarvitse alistua pahan eikä vääryyden hallitsemaksi. Tällainen kunniakas uhrautuvuus on todellista vahvuutta, joka on malli meillekin (Matt. 5:44; Luuk. 6:27; Ef. 5:27).

Voimme nähdä perikoopissa esimerkiksi seuraavan asettelun:

1. Opetuslapset eivät tässä vaiheessa ymmärtäneet Jeesuksen puhetta Messiaan kärsimystiestä. He olivat vielä sokeita.

2. Sokeudesta kärsivä kerjäläinen tulee parannetuksi ja saa näkönsä. Kristus hoitaa ihmisten ongelmia ja osoittaa, millainen näkeminen ratkaisee. Tapahtuman jälkeen kaikki kansa kiitti Jumalaa. Jeriko tuli siten ”valloitetuksi”. Kokonaisuuteen tulee myöhemmin jatko:

3. Opetuslapsetkin saavat ”näkönsä”, kun he Kristuksen ylösnousemisen jälkeen ymmärtävät hänen kärsimyksensä ja ristinkuolemansa: Tätä suurempaa rakkautta ei ole. Tällainen rakkaus ei iloitse vääryydestä vaan iloitsee totuuden voittaessa.

Toivottavasti emme ole nuhtelemassa, saati estämässä ketään, joka sokeana huutaa Kristuksen puoleen. Toivottavasti teemme, niin kuin Mestari pyytää: ”Tuokaa hänet luokseni”, silloinkin kun se meistä tuntuu sopimattomalta. Silloin voimme yhdessä riemuista hänen edessään ja ylistää Jumalan suuruutta. ●

Mika Pouke

Pastori, SROS:n Pohjois-Pohjanmaan aluejohtaja

Kuka saa sielusi?

MATT. 4:1–11

1. PAASTONAJAN SUNNUNTAI 17.2.

Jeesus asetettiin virkaansa: hänen kastehtekellään Pyhä Henki laskeutui häneen. Voitelu oli asettanut virkaan Israelin kuninkaat ja papit. Jeesus on ”odotettu Voideltu” (Luuk. 4:18; Jes. 61:1).

Hengen ensimmäinen työ vei Jeesuksen autiomaahan 40 päivän paastoon ja Paholaisen kiusattavaksi. Mitä sanot viranhoidon alusta: ei näytä hyvältä? Alku kertoo, mitä on koko matka. Jeesuksen on käytävä ja kärsittävä läpi koko historia. Vain siten hän voi sen muuttaa. Ihmisen lankeemus tapahtui paratiisin puutarhassa kauneuden ja runsauden keskellä. Langenneen sovittamiseksi on Jeesuksen käytävä autiomaahan ja oltava vailla ainuttakaan ruokapalaa. Jeesus kulkee elämän äärimäisiin syövereihin löytääkseen kadonneen lampaan.

Kaikkien kolmen kiusauksen polttopiste on sama: Mikä elämässä on tärkeintä ja suurinta? Jokainen kiusaus on voimakas halu ja pyrkimys työntää Jumala sivuun, panna omat ja maailman asiat kuntoon ilman Jumalaa, olla omavarainen, tunnustaa todellisiksi vain poliittiset ja aineelliset asiat. Ensimmäinen käsky: ”Minä olen Herra, sinun Jumalasi, älä pidä muita jumalia minun rinnallani” ratkaisee kaiken. Kaikki elämän kysymykset ovat syvimmältään teologisia. Kiusaus ei tule houkutusena karkeaan pahaan. Se haastaa uskon Jumalaan ja kristityn kuuliaisuuden. Näin toimi kiusaus jo aivan alussa (1. Moos. 3). Eivätkö Jumalaa ja uskon haihatteluja todellisempia ole leipä, hyvinvointi, valta, tosi toimet maailman parantamiseksi? Historia, myös lähihistoria on täynnä esimerkkejä yrityksistä palauttaa paratiisi ilman Jumalaa. Käden ulottuvilla odottava onni on vaatinut miljoonien uhrin. Tulokset ovat

olleet täydelliset vastakohtat ihanteille, joihin uskottiin (vrt. **Hitler, Stalin, Mao**) Opimme huonosti historian läksyn, vanhassa kristikunnassa Euroopassakin. Jokaisen ajan, jokaisen ihmisen ja jokaisen yhteiskunnan on vastattava peruskysymykseen: Onko Jumala todellinen ja hyvä, vai onko meidän itse keksittävä, mikä on hyvää?

Leivästä aloitetaan, sehän on ihmiselle välttämätön. Eivätkö maailman nälkäiset todista voimakkaimmin, ettei ole olemassa kaikkivaltiasta ja hyvää Jumalaa? Eikö ihmiskunnan Pelastajan tule ensimmäiseksi antaa kaikille leipää, niin että vasta sitten voidaan puhua muusta? ”Jos olet Jumalan Poika?” Kysymys oli Jeesuksen matkassa alusta loppuun (Matt. 27:40). Miksi Jumala piilottelee, miksei hän astu esiin ja poista kaikkea kurjaa?

Jeesuksen elämässä on kaksi muuta suurta leipään liittyvää tapahtumaa. Toisessa niistä Jeesuksen siunaama leipä ja kala ruokki tuhansia, mutta vasta sen jälkeen, kun ihmiset olivat tulleet kuulemaan Jumalan sanaa ja jättäneet muun odottaman. Leivän edelle meni Jumalan sana. Sen jälkeen leipä, jonka saamiseksi Jumala on antanut pellot, siemenen, kasvun, jauhot, leipomisen ja kulmakaupan, siunattiin, jaettiin, ja sitä riitti.

Toisessa leipätapahtumassa Jeesus asettaa ehtoollisen ja tulee itse leipäihmeeksi, joka ruokkii ikuiseen elämään. Siellä, missä elämän peruseväiden – Jumalan sana ja leipä – oikeasta järjestyksestä ei pidetä kiinni, tuhotaan myös aineellinen hyvä.

Nykyuskonto, käytännöllinen materialismi ja mammona-jumalan palvonta ei ole vain ylpeänä työntänyt Jumalaa pois ihmisten luota vaan myös ihmiset Jumalan luota. Se on kuvitellut voitonsa muuttaa kivet leiviksi mutta tarjonnut kiviä leipänä. Ilman Jumalaa mikään muu ei voi olla hyvää. Vain kuuliaisuudessa Jumalalle

kasvaa mielenlaatu, joka hankkii leipää ja hyvää kaikille.

Toisessa kisauksessa on kysymys siitä, että saadaan terveyttä ja varjelusta. Niitähän Paholaisella ja mammona-jumalalla on niukasti jaettavana. Siksi on pyydettyä Jumalalta tai muuten vain huokailtava: ”Kunpa saisi olla terveenä!” Jos tässä kiusauksessa Paholainen kääntyy uskonnolliseksi ja teologin tapaan lainaa Raamattua, niin kai ihminenkin voi ripauksen saada uskonnollista virettä. On hätkähdyttävää, että Jumalan tahdon rikkomiseen ja epäjumalan palvelulle on saatava Raamatun lupa. Jos Sanaa ei käytetä oikein, siitä voi tulla Antikristuksen työväline. Jumala on puhe- ja toimintakykyinen. Jumalan rakastaminen on hänen sanansa noudattamista. Temppelein portaat olivat sitä varten, että pääsi ylös ja alas. Varjelusta ei aina riitä varovaisellekaan, saati uhkarohkeille riskinottajille, mutta Ps. 91 ja muut Raamatun lupaukset antavat luottamuksen siihen, että päädyimme Jumalan turvallisiin käsiin.

Kolmannessa kiusauksessa on kysymys siitä, mitä elämässä voi lopulta saavuttaa. Kiusauksen vuori tuo mieleen kolme muutakin vuorta Jeesuksen elämästä: kirkastusvuoren, Golgatan vuoren ja lähetyskäskyn vuoren. Todellinen kirkkaus, heikkouden ja sovituksen valta ja ainoa kestävä valtakunta saavat uuden sisällön Jeesuksessa. Kristuksen kirkko ei ole poliittisen vallan jatke. Elävän kristillisyyden historia on usein – kirkossakin – vähemmistön historiaa. ”Me saamme valtakunnan, joka ei järky” (Hepr. 12:28). Kysymys on siitä, kenelle annat (myyt) sielusi. Jeesus vetoaa ensimmäiseen käskyyn. ●

Keijo Rainerma

Rukous ja usko

MATT. 15:21–28

2. PAASTONAJAN SUNNUNTAI 24.2.

Tällä tapahtumalla on paljon yhteyttä tilanteeseen, jossa Jeesus kohtaa sadanpäämiehen Kapernaumissa. Kummasakaan tapauksessa avunpyyntö ei tule ”potilaalta” vaan sellaisilta, jotka olivat osallisina tilanteessa, upseerilta ja äidiltä. Nämä molemmat anojat olivat pakanoita. Kummassakin tapauksessa Jeesus osoittaa alussa vastahakoisuuttaan juutalaisena pakanan pyyntöön. Yhteistä näissä tapauksissa on myös anojan usko, joka on kiitettävämpi kuin yhdenkään juutalaisen. Hoito tapahtuu sanalla, etäältä.

Kun sadanpäämiehen tapauksessa alun vastarintaa seurasi nopeasti upseerin uskon ihailu, tässä vuoropuhelu oli työläämpi ja tuskallinenkin naisen näkökulmasta katsoen, koska Jeesus selvästi toimii vaikeasti suostuteltavana.

Jeesus vetäytyy juutalaisen alueen ulkopuolelle, Tyroksen ja Sidonin ympäristöön, mutta hän ei mennyt näihin kaupunkeihin. Nyt ei ollut kyse missiosta pakanakaupunkiin kuten Joonan kohdalla menemisestä Niniveen vaan vetäytymisestä paikkaan, jossa Jeesus ja hänen opetuslapsensa saattoivat pysytellä poissa juutalaisesta oppositiosta ja väkijoukosta.

Kertomuksen nainen on kaksin verroin marginaalinen: nainen yksin miesten maailmassa, pakana ja siksi epäpuhdas. Hänen tulonsa kerrotaan niin, että lukija tajuaa, ettei naisen tytär ole hänen kanssaan, vaan hänet on jätetty kotiin. Ei siis ole kysymystäkään sadanpäämiehen kertomuksen tapaan siitä, että Jeesus astuisi pakanan taloon.

Matteus nimeää naisen kanaanilaiseksi, mikä ei luultavasti ollut yleinen etninen termi vaan osa traditionaalista raamatullista sanastoa Israelin sitkeimmistä ja salakavalimmista vihollisista Vanhan tes-

tamentin aikakaudelta. Kun kaikista ihmisistä kanaanilainen saisi vastaanottaa Israelin Messiaan myötätuntoista palvelua, se olisi mahtava vertauskuva juutalaisille lukijoille evankeliumin universaalisuudesta.

Naisen huuto: ”Daavidin Poika” kiusasi opetuslapsia. Sama vetoisuus on kuultu myös kahdelta sokealta mieheltä Jerikon tiellä. Toinen erityinen seikka on hänen, pakanan, käyttämänsä ilmaus *Herra* (*Kyrie*) ehkä kohteliaana tunnustuksena Jeesuksen yhteiskunnallisesta ylivertauisuudesta.

Kun nainen käytti sanoja ”Daavidin Poika”, siitä ilmenee, että hän on enemmän kuin vain kohtelias. Hänellä on selvästi tietoa juutalaisuudesta. Käyttäessään juutalaista messiaanista arvonimeä hän toivoo herättävänsä juutalaisen opettajan, Jeesuksen, mielenkiinnon. Eihän Jeesus mitenkään voinut odottaa kuulevansa näitä sanoja ulkomaalaisen kanssa keskustellessaan.

Kun Jeesus on vaiti eikä vastaa naisen pyyntöihin tämän tyttären parantamisen puolesta, opetuslapset eivät ole. Vaikka he ovat huolissaan suojellessaan Jeesusta, he kuitenkin osoittavat enemmän itsekeskeisyyttä pyytäessään Jeesusta tekemään jotain hänelle, ”joka tulee meidän peräsämme!” He kaksitoista miestä osoittivat kyllä ehdotonta luottamusta Jeesuksen henkien manaamisen kykyyn mutteivät arvanneet rodullista pointtia, minkä Jeesus otti heidän yllätyksekseen kohta esille.

Jeesuksen sanat opetuslapsille kuuli myös nainen. Näin keskustelukumppani vaihtui. Nainen joka tähän asti oli huutanut kauempaa, astuu lähemmäksi, polvistuu ja huutaa niin kuin vain äiti voi lapsensa puolesta: ”Herra, auta minua!” Jeesus käsitti historiallisen eron, joka on juutalaisen ja pakanan välillä. ”Lapset” ovat Israelin lapsia ja ”koirat” pakanoita. Nainen ei väitä, että hänen tarpeensa tekisivät poikkeuksen tai hänellä olisi oikeus

Israelin vanhan liiton siunauksiin. Hän luopuu mainitsemasta Jeesusta Daavidin Pojaksi ja pyytää vain yksinkertaisesti apua.

Jeesus tahtoi ilmeisesti todistaa ja asettaa naisen uskon lujille. ”Lasten” täytyy silloin viitata Israeliin ja ”leivän” Jumalan juutalaisille kohdistamiin siunauksiin. Nainen ei kiistä yhtään Jeesuksen ehtoa vaan myöntäessään Jeesuksen näkökulman väittää, että Jeesuksen yhä pitäisi auttaa häntä. Hän painostaa Jeesusta viittaamalla Abrahamin kautta pakanoille luvattuun siunaukseen.

Kanaanilainen nainen on siis luottavainen vaikkei olekaan kutsuttu istumaan vieraana Messiaan pöytään, ”pakana-koira” kun on. Lopulta hän saa vastaanottaa Jumalan armon muruja. Uskoa, joka yksinkertaisesti vain etsii armoa, kunnioitetaan. Jälleen Jeesus puhuu ja nyt lämpimästi, ja äidin tytär parantuu sillä hetkellä. Jeesus oli mielissään naisen vastauksesta. Se ei paljastanut vain tämän älyä vaan uskon ja nöyryyden. Naisen suuren uskon vuoksi Jeesus myöntyi tämän pyyntöön. ●

Arto Kaarma
Pastori, FM

Jeesus, Pahan vallan voittaja

LUUK. 11:14–23 (24–26)

3. PAASTONAJAN SUNNUNTAI 3.3.

Kuluneen talven aikana olen siivonnut muuton tähden vanhoja varastoja ja hyllyjä. Vastaan on tullut sellaistaakin, minkä olemassaoloa en enää muistanut. Eräästä laatikosta löytyi yli 40 vuotta vanha kalenterini. Järkytyin nähdessäni, mitä sen sivuilta paljastui. Olin purkanut siihen 17-vuotiaana sellaista pahaa oloa, jonka hirvittävyys kykenen tajuamaan vasta nyt. Onneksi suuri osa siitä oli jo ajat sitten painunut unohduksiin. Silmäni avautuivat uudella tavalla näkemään, mil-

laisista syövereistä ja liejusta Jumala on minut nostanut. Muistan kuin eilisen päivän, miten puoli vuotta niiden sivujen kirjoittamisen jälkeen elämäni alkoi kääntyä toiseen suuntaan. Paavalin sanoja lainaten saatan omakohtaisesti sanoa, että se mikä oli vanhaa, on kadonnut, ja uusi on tullut tilalle. Sain Jumalan hyvässä hoidossa ja huolenpidossa alkaa kirjoittaa toisenlaisia sivuja elämäni muistikirjaan. Kiitollisena yhdyin tämän sunnuntain aiheeseen. Jeesus on Pahan vallan voittaja.

Alun alkaen kaikenlainen paha ja pahuus oli ihmiselle vierasta. Jumala loi ihmisen kuvakseen. Luomistyön päätyttyä hän näki, että kaikki oli hyvää. Syntiinlankeemuksessa tapahtui muutos. Erilainen paha, elämän vajavaisuudet ja vaikeudet, joiden alku on Paholaisessa, saivat otteen ihmisestä. Hän ei ainoastaan alkanut ajatella, sanoa ja tehdä sitä, mikä on vastoin Jumalan tahtoa, vaan hän joutui keskelle sellaisia ongelmia, joihin Jumala ei ollut häntä asettanut. Ihmiselle tuli myös tunteuksia, jollaisia hänellä ei aiemmin ollut. Näitä olivat esimerkiksi pelko, josta Raamattu puhuu Aadamin ja Eevan kohdalla. Se johtui pahasta omastatunnosta. Siihen oli vain yksi hoitava lääke: Jumalan anteeksianto.

Luultavasti on paljon sellaista epämääräistä pahan olon tunnetta, jonka juuret ovat omantunnon rauhattomuudessa, vaikka ihmisellä ei olisi mitään tiettyä lankeemusta, joka häntä vaivaisi. Hän on rauhaton, koska ei tunne Jumalaa.

Ensimmäisessä Korinttilaiskirjeessä Paavali sanoo, että evankeliumi ei luonnostaan nouse kenenkään ihmisen ajatukseen. Synnit anteeksiantavan, hyvän ja ihmisiä rakastavan Jumalan kohtaaminen on kenelle tahansa uusi ja ihmeellinen asia, jossa on parantava voima. Ilman sitä vallitsee epävarmuus ja pelko.

Tämän sunnuntain evankeliumi kertoo Jeesuksen ajaneen mykästä miehestä

ulos pahan hengen. Se, että mykkä parani vaivastaan ja alkoi puhua, ei ole ihme Jumalalle. Meille, jotka olemme synnin tähden sidoksissa heikkouteen emmekä omassa voimassamme saa aikaan mitään ihmeellistä, se on ihme.

Toinen ihme meidän kannaltamme on, että mykästä miehestä lähti riivaaja. Jumalalle se ei ole ihme vaan luonnollinen seuraus siitä, mitä hän on.

Jeesus tuli vapauttamaan meitä Pahan kahleista. Hän kärsi meidän syntiemme rangaistuksen ja toi niistä vaaditun sovitusmaksun. Sovituksen tähden Jumalan vastustajalla ei ole enää laillista perustetta syyttää ihmisiä heidän synneistään eikä vaatia heille niistä rangaistusta. Silti se taistelee loppuun saakka. Usein se vetoaa siihen, että Jumala on epäoikeudenmukainen, rakkaudeton ja välinpitämätön, vaikka Jumala ei syntiä tähän maailmaan tuonut. Usein Pahan toiminta verhoutuu ulkokultaisuudeksi. Monet Jeesuksen vastustajista olivat näennäisesti valmiit taistelemaan Pahaan vastaan, jopa ajamaan ulos riivaajia, mutta heidän toimintansa oli näyttölemistä ja teeskentelyä, itsensä esittelemistä sellaisina, kuin he eivät todellisuudessa olleet. Varoittaessaan ulkokultaisuudesta Jeesus sanoi, että Jumalan lasten vanhurskauden tulee olla erilaisista kuin kirjanoppineiden ja fariseusten. Heillä oli hurskauden ja jumalisuuden naamio, mutta he eivät etsineet Jumalan kunniaa vaan omaansa, eivät Jumalan suosiota vaan ihmisten.

Riivaaja lähti miehestä. Jumalan hyvyys, rakkaus ja anteeksianto kosketti sisäisesti sairasta, joka oli vailla elämän tarkoitusta ja jolla oli paha olo. Jeesus tuli, jotta Jumala ei jäisi meille vieraaksi. Hän oli täynnä armoa ja totuutta, sanoo apostoli Johannes. On vaikea löytää järjestystä perustelua sille, että monet niistä, jotka näkivät varmasti, mitä Jeesuksen kohtaaminen sai aikaan tuon miehen elämässä,

alkoivat kieltää tapahtuneen todenperäisyyttä. He syyttivät Jeesusta ja väittivät hänen toimineen Paholaisen voimaan ja apuun tukeutuen.

Saatana on väkevä ja hyvin aseistautunut, sanoo Jeesus. Meillä ei ole mitään mahdollisuuksia sitä vastaan. Saatuaan ihmisen hallintaansa se haluaa viedä hänet mukanaan sinne, mihin sen tie vääjäämättä johtaa. Ellei Jumala olisi Jeesuksessa Kristuksessa tullut meidän avuksemme, mekin olisimme tuomitut ikuiseseen kadotukseen.

Jeesus katkaisi Pahan kahleet ja avasi eteemme toisenlaisen tien. Taivaaseen astumisensa edellä hän lupasi noutaa jokaisen häneen uskovan ikuisen kirkkauteen. Hän haluaa olla yhdessä meidän kanssamme.

Pahakin haluaa ikuisuutta ihmisen kanssa muttei rakkaudesta meihin, vaan siksi, että se vihaa Jumalaa. Se ei halua Jumalan saavan iloita meistä. Se haluaa upottaa meidät ikiajoiksi kuin liejuun, jossa tunnetaan vain epätoivoa ja paha oloa. Siksi on tärkeää kuulla pelastuksesta.

Jumalan valtakunta on tullut luoksemme. Jeesus on meille Jumalan rakkauden ja hyvyyden parantava lähde. ●

Antti Herkkola

Kalvolan seurakunnan kirkkoherra

Elämän leipä

JOH. 6:1–15

4. PAASTONAJAN SUNNUNTAI 10.3.

Tämän leipä- ja puolipaaostonunnuntain evankeliumi viiden tuhannen miehen ruokkimisesta viidellä leivällä ja kahdella kalalla kuvataan kaikissa evankeliumeissa. Siksi sitä voidaan pitää tärkeimpänä Jeesuksen tunnusteista.

Johanneksen evankeliumissa ei puhuta ihmeistä vaan tunnusteista (ks. 20:30–31.) Niiden tarkoituksena oli saada ihmiset ymmärtämään, että Jeesuksessa Jumalan

valtakunta on tullut keskellemme. Tämä tunnustekoihin liittyvä ajatus merkistä näkyy Johanneksen evankeliumissa myös siinä, että ruokkimisihmettä seuraa opetus Jeesuksesta elämän leipänä. Tätä tunnustekoa voidaan pitää avaimena koko evankeliumikirjaan.

Ilmaisu ”tämän jälkeen” ei anna tarkkaa tietoa siitä, kuinka paljon aikaa on ehtinyt kulua siitä, kun Jeesus paransi 38 vuotta sairastaneen miehen Betesdan lammikolla. Jeesus on siis jälleen Galileassa Gennesaretinjärven rannalla, jota Johannes kutsuu Galilean- eli Tiberiaanjärveksi. Johanneksen evankeliumi onkin ainoa, joka viittaa Tiberiaan kaupunkiin.

Tiberias oli Jeesuksen julkisen toiminnan alkaessa vasta kymmenkunta vuotta vanha. Se oli Herodes Antipaan keisari Tiberiuksen kunniaksi rakentama hellenistinen kaupunki.

Maininta järven toisesta puolesta tarkoittaa järven itäpuolta. Luukkaan mukaan paikka oli kohtuullisen lähellä Betsaida, mikä näyttäisi viittaavan siihen, että paikka on sijainnut järven koillis-päässä.

Jeesus oli tullut opetuslapsineen paikalle veneellä. Maalta oli seurattu veneen etenemistä, joten kansanjoukko tuli samalle seudulle jalkaisin, sillä paikka ei ollut lopultakaan kovin kaukana Kapernaumista.

Jeesus käytti tilaisuutta hyväkseen kasvattaakseen Filippusta. Myöhemmin tämä joutuisi näkemään tilanteita, jotka tuntuisivat umpikujilta. Sellaisia hetkiä varten Jeesus näki hyväksi kouluttaa erityisesti Filippusta, jotta tämä ja muutkin opetuslapset ymmärtäisivät, että Jeesuksen mahdollisuudet ylittävät hurjimmatkin kuvitelmat. Ehkäpä Filippuksella oli muita opetuslapsia suurempia vaikeuksia uskoa näkemättä (ks. 14:8).

Mistähän 200 denaaria tuli Filippuksen mieleen? Olisiko opetuslasten yhteisessä

kukkarossa ollut niin paljon rahaa? Filipus näyttää siis turvautuvan mieluummin laskimeen ja näkyvien mahdollisuuksien arvioimiseen kuin niiden näkymättömiä voimavaroja katseluun, joita Jeesus myös hallitsee.

Andreas toimi toisella tavalla kuin Filippus. Hän oli kiertänyt katselemassa ympärilleen. Hän oli arvioinut, mitä kansa oli tuonut mukanaan, mutta kaksi kalaa ja viisi pientä ohraleipää eivät todellakaan olleet paljon. Pienen pojan eväiksi ne kyllä riittäisivät mutta eivätpä juuri muille. Tiedon siitä, mitä sai selville, Andreas toi Jeesukselle.

On hyvä aika ajoin miettiä, kumpi on oma toimintatapamme: Otammeko esiin Filippuksen tavoin taskulaskimemme ja arvioimme sillä omat resurssimme vai jalkaudummeko Andreaan tavoin maastoon, ihmisten keskelle, ja otamme selvää heidän mahdollisuuksistaan tulla mukaan taakan kantajiksi?

Monet Jumalan sanan opettajat ovat opetuslasten tavoin kokeneet jotakin samaa. Kun he ovat jakaneet muille niitä aarteita, joita heille on Jumalan sanan ääressä avautunut, he itse ovat saaneet siinä kaikkein eniten.

Yli jääneet palaset kertovat siitä, ettei kenenkään tarvinnut lähteä kotiinsa nälkäisenä sen jälkeen, kun Jeesus oli tehnyt tunnustekonsa. Hän ei jätä asioita puolitiehen.

Yhtenä syynä ihmisten ihastukseen oli epäilemättä se, että tuolla alueella kärsittiin tuohon aikaan yleisesti aliravitsemuksesta. Ilmainen leipä- ja kala-annos, jota riitti kovempaankin nälkään, oli merkinnyt juhlaa koko suurelle väelle. Toinen syy ihastukseen oli se, että kansa osasi yhdistää Jeesuksen ja Mooseksen teot toisiinsa. Mooseksen esirukouksien avulla Israelin kansa oli aikoinaan saanut syötävää autiomaavaelluksen aikana. He päättelivät aivan oikein Jeesuksen olevan se Moosek-

sen kaltainen profeetta, jonka Jumala 5. Moosoksen kirjassa lupasi lähettää kansalleen. Kansa oli valmis julistamaan Jeesuksen kuninkaaksi, mutta sellaista kuninkuutta hän ei havitellut.

Tullessaan ihmiseksi Jeesus oli luopunut taivaallisesta asemastaan voidakseen tulla ihmisten Vapahtajaksi. Vasta toisessa tulemisessa hän näyttäytyi meille kuninkaana, jonka valtaan kaikkien on taivuttava. Sitä ennen hän lähestyy meitä palvelijan asussa ja iloitsee jokaisesta, joka suostuu hänen palveltavakseen. ●

Jukka Norvanto

Herran palvelijatar

LUUK. 1:26–38

MARIAN ILMESTYSPÄIVÄ 17.3.

Kaikki suuret kristilliset juhlamme liittyvät auringon ja kuun asemaan suhteessa maapalloon. Joulukuu on talvipäivänseisauksen lähellä, juhannus kesäpäivänseisauksen yhteydessä, pääsiäinen kevätpäivänseisauksen jälkeistä täydenkuun päivää seuraavana sunnuntaina. Pääsiäinen puolestaan määrittelee helatorstain ja heluntain ajankohdat. Marian ilmestyspäivä on yhdeksän kuukautta ennen joulua eli lähellä kevätpäivänseisauksia. On eräviä mielipiteitä siitä, syntyikö Jeesus siinä päivänä, jolloin joulua vietämme, vai seurataanko tässä roomalaisten saturnaliajuhlan ajankohtaa. Ensimmäisen pääsiäisen ajankohta tunnetaan juutalaisen kuukalenterin perusteella.

On kyllä melko vakuuttavia todisteita siitä, että Jeesus syntyi jopa tarkalleen 25. joulukuuta. Tässä voi viitata esimerkiksi Risto Heikkilän ja monien muiden tähtitaivasta tutkivien päätelmiin (tähtitaivaan konjunktio liittyy Matteuksen jouluevankeliumiin itämaan tietäjistä ja Bileamin ennustukseen 4. Moos. 24). Käsittelemme tätä kysymystä Luukkaassa ja Matteuksen kommentaareissani.

Vaikkemme saisikaan täyttää selvyyttä näiden juhlien ajankohdista, ne kuitenkin muistuttavat siitä, että Jumalan pelastusteot ovat kosmisia tapahtumia. Ulkonaisesti vähäiset tapahtumat kätkevät sisälleen käsittämättömän suuria asioita, jotka koskettavat koko maailmaa ja ihmiskuntaa. Näitä näkymiä ei voi kuitenkaan järjen päätelmin ymmärtää. Yksin Pyhän Hengen synnyttämä usko voi tarttua Jumalan sanan ja tekojen todelliseen merkitykseen.

Marian kokemuksissa on paljon sellaista, mitä vastaan järkemme sotii. Emme voi käsittää Marian saamaa enkeli Gabrielin ilmestymistä ja sanomaa. Ei sitä ymmärtänyt Maria itsekään eikä Joozef, joka aikoi hylätä morsiamensa (Matt. 2). Onko siis ihme, että Jeesuksen syntyminen neitseestä on suuri loukkauskohta jopa monille teologeille puhumattakaan profaanin tieteen edustajista. Epäilykseen ja epäuskoon taipuvina meidän on hyvä käyttää **Pascalin** ”metodia” siitä, miten lopulta kannattaa jättää kaikki epäilykset ”viimeisen nopanheiton” varaan. Tässä asiassa se merkitsee päätelmää: Jos en usko Jeesuksen neitseelliseen syntymään ja se kuitenkin on totta, voin lopulta menettää kaiken. Jos uskon siihen eikä se olisikaan totta, en menetä mitään. Tämä on siis neuvo vain niille, jotka ovat menettämässä uskonsa ja luottamuksensa Jumalan sanaan, eivät vain tässä vaan muissakin keskeisissä kysymyksissä.

Jesajan ilmoitus kuningas Ahakselle (Jes. 7:14) on tärkein ennustus Messiaan ihmeellisestä syntymästä. Myös rabbiinisessa juutalaisuudessa ja Qumranin teksteissä on viitteitä siitä, että tämä ja eräät muut Vanhan testamentin kohdat tarkoittavat Messiaan neitseestä syntymistä. Septuagintan käännös *parthenos* heprean sanasta *alma* osoittaa, että juutalaiset ymmärsivät heprean sanan juuri merkityk-

sessä 'neitsyt'. **Luther** kirjoittaa asiasta hauskesti: ”Jos joku juutalainen tai kristitty voi osoittaa yhdenkään paikan (Vanhasa testamentissa), jossa *alma* tarkoittaa nainutta naista, niin annan hänelle sata floriinia, vaikka Jumala yksin tietää, mistä ne saisin.” Monet Raamatun selittäjät uskovat kyllä Lutherin olevan heille velkaa tuon rahasumman.

Jeesuksen sukupuu johdetaan evankeliumeissa sekä Mariasta että Joosefista. Viittaan kommentaareihini. Saanen liittää tähän kaksi episodtia, jotka omalla tavallaan liittyvät Jeesuksen daavidilaiseen sukuun. Marian väri kirkkovuodessa on sininen. Kun se joskus kymmenen vuotta sitten otettiin kirkolliskokouksessa mukaan liturgiisiin väreihin, esitin ensin eriyvän mielipiteeni. Mutta illalla huoneessani muistin kaksi asiaa. Siionin vuorella Daavidin perinteisellä hautapaikalla on hänen arkkunsa usein peitetty sinisellä vaatteella, joka on Daavidin suvun väri. **Per Wallendorff**, näkyjen mies, puhui opiskelijoille Jeesuksen ratsastuksesta Jerusalemiin palmusunnuntaina. Hän sanoi, että Jeesuksella oli yllään Daavidin suvun sininen viitta. Hän oli nähnyt sen näyssä! Näiden muistumien jälkeen äänestin seuraavana päivänä sinisen liturgisen värin puolesta. Sitä käytetään vaihtoehtoisesti kolmena adventtipyhänä.

Gabrielin ilmoituksessa on valtaisa kristologinen lataus. Jeesus on inhimillisen luonnon puolesta Daavidin sukua, jumalallisen luonnon puolesta Korkeimman Poika, Jumalan Poika. Nimi *Jeesus* tarkoittaa 'Vapahtajaa' ja viittaa samalla Joosuaan. Lähtien Jordanilta Joosua valloitti Pyhää maata miekalla. Lähtien Jordanilta Jeesus, uuden liiton Joosua, valloitti kaikki Israelin kylät ja kaupungit evankeliumilla.

Gabrielin antama uskontunnustus on suora lainaus Herran sanoista Abrahamil-

le: ”Jumalalle mikään ei ole mahdotonta.” KR 1992 ei tätä yhteyttä selvästi ilmaise. Kannattaa katsoa Novumia ja Septuagintaa. Saara sai kokea mahdottoman: synnyttää lapsen täysin vastoin biologisia edellytyksiä. Maria sai kokea vielä mahdottomamman: synnyttää lapsen ilman miestä. Näiden ihmeiden rinnalla meidän kokemuksemme Jumalan teoista silloin, kun kaikki näyttää mahdottomalta, ovat vähäisiä mutta todellisia. Pyhä Henki tekee mahdottomat mahdollisiksi. Jumalan sanan lupaukset voivat täytyttyä yllättävillä tavoilla. Tätä eivät voi ymmärtää ne, joiden todellisuudenkäsitys sisältää vain ihmissilmin ja -keinoin mahdollisen.

Marian suostuminen Jumalan tahtoon ja hänen palvelijakseen on meillekin parasta, mitä voi tapahtua. Jumalan tahdon tie ei ollut helppo Marialle eikä Joosefille, mutta mitään parempaa ei olisi voinut tapahtua. Kyllä meiltäkin kysytään suostumista ja taipumista erityisesti silloin, kun oma tahtomme on vastoin Jumalan tahtoa. Opetuslasten tavoin voimme kokea todeksi Jeesuksen sanat: ”Minulla on teille vielä paljon sanottavaa, mutta nyt ette voi sitä kantaa” (Joh. 16:12 KR 1938). ●

Erkki Ranta

Kunnian kuninkaan alennustie

JOH. 12:12–24

PALMUSUNNUNTAI 24. 3.

Palmusunnuntai tekstit – ”Jumalani, miksi hylkäsit minut” (Ps. 22), ”Iloitse Siion” -profetia (Sak. 9), Paavalin kenosis-hymni (Fil. 2) ja Jeesuksen Jerusalemiin ratsastamisen evankeliumi (Joh. 12) – kuljettavat meidät koko uskomme ytimeen.

Sovituksen salaisuus, Jumalan valtakunnan tuleminen ja Jeesuksen kuninkuus avautuvat kaikki näiden tekstien kautta – jos otamme ne vastaan, vaikkamme käsittäisi kaikkea niiden koko syvyyttä.

Seimen alhaisuudesta ulottuu selvä kaari ristin nöyryytykseen. Kristuksen kuninkuus oli alusta loppuun toinen tie kuin kaikki ihmisten vallan ja kunnian tiet. Jumala, joka ei maailmaan syntyessään osannut puhua eikä kävellä, osoittautui kuninkaaksi, joka vietiin teuraaksi kuin lammas. Pettyneitä riitti.

Paavali kirjaa tälle salaisuudelle sanat kenosis-hymnissään, jossa on mahdollisesti aineksia alkuseurakunnan varhaisesta ylistyksestä. ”Hän ei pitänyt kiinni oikeudestaan olla Jumalan vertainen. Hän otti orjan muodon ja tuli ihmiseksi.”

Ihminenäkään ei katsonut aiheelliseksi pitää kiinni oikeudestaan Jumalan kaltaisuuteen. Mutta hän ei luopunut siitä vaan kadotti sen vallanhalunsa tähden. Jumalan tuleminen ihmiseksi merkitsi ihmiselle oikeutta ja mahdollisuutta palata Jumalan kuvaksi, Jumalan lapseksi.

Paavalin käyttämät sanat Kristuksen ihmiseksi tulemisesta ilmaisevat ristin tien koko syvyyttä. Jumalan kaltaisuus (*morfee Theū*) vaihtui alhaisuuteen ja orjan muotoon (*morfee dīlū*), joka ristillä otti vastaan koko maailman pimeyden ja pahuuden. Kristuksen riisuutuminen koski koko hänen olemustaan, vaikka mitään hänen jumaluudestaan ei inkarnaatiossaan häneltä puuttunut.

Jesaja antaa sunnuntain toisessa profetiassa sanat Jeesuksen ihmeelliselle kuninkuuden tielle: ”Minä en väistänyt tehtävääni, tarjosin selkäni lyötäväksi, enkä kätkenyt kasvojani häväistykseltä.” Tästä on lyhyt askel palmusunnuntain ristin tielle.

Messiaan odotukseen liittyi Jeesuksen ympärillä juutalaisten unelma siitä, että vapaus saavutettaisiin mahdin ja vallan kautta, vaikka profeetat puhuivat myös toisenlaisesta tiestä, siitä, jonka Jeesus valitsi.

Jeesuksen saamasta kuninkaallisesta tervehdyksestä näkyy, että ihmiset tun-

nistivat hänessä vastauksen profeettojen lupauksiin. Kansan johtomiehet ja uskonnolliset fariseukset tunnistivat Jeesuksen ratsastuksessa tietysti myös viittaukset profeettoihin, mutta heille se ei ollut viesti vaan provokaatio

Tästä ilmeisestä profeetallisesta yhteydestä huolimatta (Sak. 9) Jeesus ja hänen vehnänyvän evankeliuminsa jäivät hänen lähimmilleenkin avautumatta. Kärsimys ja häpeä olivat kuninkaallisen korottamisen välineinä liian vaikeita heistä jokaiselle ottaa vastaan.

Kun Jeesus puhui kärsimyksestä ja kuolemasta todellisen vapauden tienä, opetuslapset hämmentyivät. He näkivät vain vanhan tien, johon Jeesus olisi paras ratkaisu. He katsovat vanhoihin keinoihin eivätkä nähneet Jeesuksen kärsimyspuheessa mieltä. Jeesusta ei ylennetty sotaratsun selkään eikä kullatulle valtaistuimelle vaan häväistyspuul- le. Siitä ei näyttäisi olevan mitään tietä eteenpäin. Tällainen rakkaus sokaisee ihmisen.

Vaikea se tie oli myös Jeesukselle. Houkutus väistämiseen oli todellinen. Hän oli myös ihminen. Suostuminen Jumalan suunnitelmaan vaati häneltä käsittämättömää kuuliaisuutta ja rakkautta.

Jeesuksen tie oli kokonaan uusi: vangitut pääsevät kyllä vapauteen, ja sokeat saavat näkönsä, mutta elämä tulee kuoleman keskelle uhrautuvan rakkauden kautta. Rakkauden väline, risti, oli vanhalle ajatukselle Israelin vapaudesta täysin vieras: ”Kun minut ylennetään, vedän kaikki tyköni.”

”Vehnänyvän on kuoltava.” Kuolema luo elämän, ja häväistys korottaa kunniaan. Ei tämä helppoa ole vielääkään, vaikka Jumalan ratkaisu synnin voittamiseksi on kirkkaana seimeltä ylösnousemukseen asti nähtävissämme.

On katsottava syvemmälle, rakkauden salaisuuteen. Rakkaus kirkastaa vapau-

den. ”Jos Poika vapauttaa teidät, te olette todella vapaita” (Joh. 8:36). Mutta ilman ristiä, sen pimeyttä, kuolemaa ja uhria, Jeesuksen vapauden sanoma jää järjetömäksi hahatteluksi. Palmusunnuntai kutsuu ristin tielle näkemään pimeydessä, kärsimyksessä ja kuolemassa valon, voiton ja vapauden.

”Hetki on tullut”, pelastuksen *kairos*; vehnäniyvä on tuottanut suuren sadon. Sitä saamme olla kokoamassa ja palvele-
massa julistaessamme ristin sanomaa. ●

Erkki Jokinen

Tiililä-seura

Tiililä-seura on kaikille avoin he-
rätyskristillinen keskustelufooru-
mi. Se kokoontuu joka kuukauden
ensimmäisenä maanantaina klo 17
Suomen teologisen instituutin ti-
loissa Helsingissä (Kaisaniemenka-
tu 13).

Tämän kevään ohjelma:

4.2. *Risto Santalan sanoma ja mer-
kitys*, Heikki Nurminen

4.3. *Per Wallendorffin sanoma ja
merkitys*, Stig-Olof Fernström

8.4. Carl Fr. Wislöffin sanoma ja
merkitys, Raimo Mäkelä

6.5. *Bo Giertzin sanoma ja merkitys*,
Reijo Arkkila

Tervetuloa!

Perusta

**Uskon ja ajattelun avuksi
40. vuosikerta
Ilmestyy kuudesti vuodessa**

Julkaisijat

Suomen Evankelisluterilainen Opiskelija-
ja Koululaislähetys ry | OPKO
Suomen Raamattuopiston Säätiö | SROS
Suomen teologinen instituutti ry | STI

Vastaava päätoimittaja 2011–2013

Raimo Mäkelä | raimo.makela@kotiportti.fi
050 910 9058

Toinen päätoimittaja 2011–2013

Timo Eskola | timo.eskola@teolinst.fi
09 668 9550

Toimitussihteeri ja taittaja

Paula Eskola | paula.eskola@sro.fi
050 361 4099

Ulkoasun suunnittelu

Teemu Junkkaala | teemu@gstj.fi

Toimitus 2001–2013

Juha Ahvio | juha.ahvio@elisanet.fi
Ville Kettunen | ville.kettunen@helsinki.fi
Jukka Norvanto | jukka@norvanto.fi
Leif Nummela | leif.nummela@uusitie.com
Olli-Pekka Vainio | olli-pekka.vainio@helsinki.fi
Juha Vähäsarja | juha.vahasarja@sro.fi

Neuvottelukunta 2011–2013

Puheenjohtaja: Keijo Rainerma, Juha Auvinen,
Leif Erikson, Ruth Franzén, Salli Hakala, Markku
Ihonen, Tapani Innanen, Timo Junkkaala,
Sammeli Juntunen, Ilmari Karimies, Aleksi
Kuokkanen, Jussi Miettinen, Pekka Mäkipää,
Olavi Peltola, Henrik Perret, Timo Pokki, Tapio
Puolimatka, Erkki Ranta (varapuheenjohtaja),
Timo Rämä, Niilo Räsänen, Matti Sartonen,
Mauri Tervonen, Lauri Thurén, Aku Visala

Toimituksen osoite

PL 15, 02701 Kauniainen

Kustantaja

Perussanoma Oy

Tilauspalvelu

Sirpa Mäkelä | tilaukset.perusta@perussanoma.fi
09 5123 9152 | PL 15, 02701 Kauniainen

Tilauhinnat 2013

Opiskelijatilaus 33 €/vuosi, kestotilaus 36€/
vuosi, määräaikaistilaus 39 €/vuosi, irtonumero
7 €

Ilmoitushinnat

1/1 sivu: 130 mm (lev.) × 193 mm (kork.) 250 €,
½ sivu: vaaka 130 mm × 96,5 mm 140 €,
pysty 62,5 mm × 193 mm 140 €,
muut: 0,80 €/pmm, palstaleveys 62,5 mm.
Hintoihin lisätään alv. (23 %).

Ilmoitusten vastaanotto

aineistot.perusta@perussanoma.fi |
09 5123 9157

Kirjapaino

Kirjapaino Uusimaa. Perusta-lehti
painetaan ympäristöystävällisesti.

Aikakauslehtien liiton jäsen.
ISSN 0355-7111